

5. Кондрашова Л.В. Методика подготовки будущего учителя к педагогическому взаимодействию с учащимися. – М.: Прометей, 1990. – 158 с.
6. Макаренко А.С. Собрания сочинений: В 7 Т.– М.: Акад. Пед. наук, 1958. – Т.5 – 558с.
7. Синиця І.О. Педагогічний такт і майстерність учителя. - К.: Радянська школа, 1981. - 127 с.
8. Скаткин М.Н. Предисловие //Сохор А.М. Объяснение в процессе обучения: элементы дидактической концепции – М., 1988. - С.3.
9. Словарь иностранных слов /Под ред. И.В.Лехина и проф. Ф.И.Петрова. – М.: Учпедгиз, 1949. – 801 с.
10. Страхов И.В. Психологические основы педагогического такта. – М., 1972.
11. Сухомлинский В.А. Сто советов учителю. – К.: Рад. школа, 1984. – 254с.
12. Ушинский К.Д. Педагогические сочинения: В 6 т. – К.: Рад. школа, 1988. – Т. 1. – 414 с.
13. Щербань П.М. Прикладна педагогіка. – К.: Вища школа, 2002. – 214 с.

Л.І.Варнавська

НОВІТНІ КОМП'ЮТЕРНІ ТЕХНОЛОГІЇ - НА ДОПОМОГУ МАЙБУТНІМ ВИКЛАДАЧАМ МУЗИКИ

В статті розглядаються необхідність і деякі питання організації музики методами комп'ютерних технологій майбутніми вчителями музики.

У сучасному суспільстві, де домінує положення займають інформаційні технології, орієнтація України на створення інформаційного суспільства та інтеграцію до Європейського Союзу вимагають нові підходи до комп'ютеризації освіти та використання нових засобів комп'ютерних технологій.

Проблемою комп'ютеризації в освіті займаються такі педагоги, як М.Фіцула, Ю.Машбиць, Б.Гершунський, Л.Забродська, М.Жалдак та ін.

Ці питання займають місце у працях провідних українських педагогів М.І.Чембержі, А.В.Архипчука, І.Ю.Мельника, В.Й.Козліна. Авторські програми, запроваджені ними, вирішують завдання всебічного розвитку природних, творчих здібностей учнів музичних та загальноосвітніх шкіл, такі, як асоціативне сприйняття і мислення на основі художнього і музичного матеріалів, навички втілення художнього образу за допомогою комп'ютерних засобів навчання, розуміння поняття ритму в природі і мистецтві, розуміння поняття “фактура” [2, с.29-30].

Теоретичний аналіз психолого-педагогічної літератури, наукових джерел свідчить про те, що проблемі комп'ютеризації музичної освіти у вищих педагогічних закладах України приділяється поки що недостатньо уваги.

Питанням аранжування музичних творів засобами комп'ютерних технологій займається чимало спеціалістів, проте, в літературі, особливо науковій, це майже не висвітлюється.

Останнім часом, у зв'язку з розвитком новітніх комп'ютерних розробок та збільшенням музичних програм спостерігається зацікавленість студентів музично-педагогічних факультетів вищих навчальних закладів до використання засобів комп'ютерних технологій не тільки для розваг, але й для пошуків у створенні чогось нового, необхідного для сучасного існування та підвищення інтересу до професії педагога-музиканта загальноосвітньої школі. Так, вивчаючи пісні шкільного репертуару не лише під власний акомпанемент, а залучаючи до цього етапу аранжировку шкільної пісні, зроблену за допомогою комп'ютерних технологій, студент має змогу не тільки показати результат своєї творчості, але й залучити до цього ж і дітей, як на педагогічній практиці, так і у подальшій професійній діяльності. На жаль, в Україні ця проблема розв'язується дуже повільно. Між тим, у країнах близького та дальнього зарубіжжя їй приділяється достатньо уваги.

Так, в американському Дартмуті наприкінці 80-х років побачив світ перший переносний синтезатор “Сінклавір” з шістнадцятидоріжковим секвенсором та була створена електроакустична програма, яку розробляли протягом 20-ти років, і яка дала поштовх багатьом вищим навчальним закладам

Америку для створення на музичних факультетах студій електронної музики, де комп'ютерна музика вже затвердилась у якості академічної дисципліни. В Росії проводяться міжнародні конкурси та фестивалі сучасної комп'ютерної музики та комп'ютерних аранжировок музичних творів різних епох; створюються сучасні класи електронної музики; розглядаються етапи розвитку електронної музики в навчальних закладах.

Внаслідок доступності музичного програмного забезпечення електроніки, бажання молоді реалізувати себе в музичній творчості з'явилась велика кількість віртуальних музичних проєктів.

У зв'язку з введенням в навчальний курс підготовки студентів музично-педагогічних факультетів спеціального курсу "Комп'ютерне аранжування музичних творів", настала нагальна потреба вивести деякі питання цього аспекту на обговорення.

Ми припустили, що при аранжуванні музичних творів засобами комп'ютерних технологій у студентів почне розвиватися тембральний слух, що вплине на розвиток музичного смаку в цілому; вони придбають вміння розпізнавати голоси музичних інструментів та використовувати це на уроках музики; збільшиться інтерес до навчання та набутку професійних якостей майбутнього вчителя музики.

Одним з елементів аранжування музичних творів є вибір інструментів, які при цьому використовуються.

З появою комп'ютерних технологій з'явилась можливість використання звуку майже любого тембру. При створенні музичної композиції на комп'ютері аранжувальник має в своєму розпорядженні набір тембрів, котрий надається звуковою картою комп'ютера, де зареєстровано не менш 128 тембрів. Звукова карта - це великий багатотембровий інструмент, який на відміну від симфонічного оркестру, гнучкий та зручний в управлінні, він здатний справитися з будь-яким ступенем складності нотного матеріалу.

Головною проблемою інструментовки музичних творів засобами комп'ютерних технологій є створення єдності тембру за декількома координатами музичного простору, такими, як горизонталі (час, формотворення), глибині (взаємодія з фактурою), вертикалі (регістровий баланс). За висловлюванням

І.М.Красильнікова, роль тембру в формоутворенні усвідомлювалась композиторами одночасно з розвитком диференційованого сприйняття забарвлення звучання унісонів та інструментів-соло, потім вокалу і інструментів, та, нарешті кожного з останніх [5, с.6]. За допомогою викладення музичної думки в єдиному тембровому руслі вони намагались поєднати різні розділи форми для створення образу якогось з персонажів, а використання тембрових контрастів дозволяло перемкнути увагу слухача з однієї діючої особи на іншу.

Відповідно, і в аранжуванні музичних творів за допомогою засобів комп'ютерних технологій її не слід роздрібняти контрастними тембрами, а навпаки, переходячи до нової побудови, необхідно лише змінити тембральне забарвлення на межі музичної форми. Для прикладу ми аранжували пісню для 2-го класу загальноосвітньої школи "Шпачок прощається" муз. Т.Попатенко. Спочатку ми визначили, що форма тут куплетна зі вступом та закінченням, і, щоб відокремити вступ, програвш та закінчення від музики куплетів визначили, що в куплетах можуть поєднуватися струнно-смичкові інструменти, а всі інші партії можуть виконувати співзвучні їм духові інструменти - флейти.

Якість тембру - поєднувати та роз'єднувати звучання - впливає і на взаємодію з фактурою. Якщо завданням аранжувальника є підкреслення єдності якогось елемента фактури (акорду), то необхідно доручити його виконання темброво однорідним інструментам, а якщо роз'єднати мелодію, підголосок та супровід, то слід доручити виконання інструментам, різним за кольором звучання. Візьмемо для прикладу українську народну пісню "Щебетала пташечка" та білоруську народну пісню "Сів комарик на дубочку". В першому прикладі для підкреслення характеру твору можна роздати виконання всіх елементів фактури групі струнно-смичкових інструментів, а в другому випадку для відображення жартівливого характеру розподілити фактуру поміж інструментами так: струнно-смичковим виконувати низьку партію, а дерев'яним духовим - верхівки.

Для побудови реєстрового балансу актуальним є співвідношення інструментів по теситурі. Кожний інструмент,

за словами М.Римського-Корсакова, має свою галузь виразної гри, де його художній потенціал виявляється в найбільшій мірі. Ця галузь охоплює центральну частину діапазону інструменту, що при аранжуванні музичного твору сприяє досягненню реєстрового балансу. Відтак, як неможливо надати грати скрипкам партію контрабасу, так як і неможливо валторні заграти партію флейти.

Якщо аранжировка буде відповідати простішим, наданим вище закономірностям взаємодії тембру з формою, фактурою, реєстровим положенням голосів і принципам їх сумісництва, то для додання яскравості необхідне орієнтування на колорити інструментів асоціативний зв'язок при використанні кожного з них.

У зв'язку з викладеним вище ми можемо зробити такі висновки:

- створюючи тембральний та реєстровий баланс поміж групами інструментів шляхом різноманітних завдань по вибору звукових співвідношень, студент починає робити висновки щодо звучання симфонічного оркестру, оркестру народних інструментів, духового оркестру (дерев'яних та мідних інструментів); внаслідок чого у студента починає формуватися музичний смак як у виконанні музики різних епох та стилів, так і в слуханні цієї музики, що сприяє виникненню інтересу до аранжування музичних творів (в нашому випадку шкільної пісні), індивідуального бачення складу інструментів при аранжуванні засобами комп'ютерних технологій та розвитку власного музичного погляду;
- майбутні вчителі музики вчаться використовувати набуті знання в загальноосвітніх школах, як на уроках музики, так і в позакласній та позашкільній роботі, та формувати музичний смак та любов до музики в учнів.

Література

1. Апраксина О.Музыкальное воспитание в школе. Вып.9. -М.: Музыка, 1974. -96с.
2. Архипчук А., Мельник І, та ін. Інформаційні технології, мистецтво, виховання особистості// Комп'ютер у школі та сім'ї. – 2001. - №5.

3. Белунцов В. Музикант й комп'ютер / Музыка для синтезатора, 2006. - №1.- С.32-38.
4. Красильников Й. Электронная инструментовка музыкальных произведений// Музыка й електроника. - 2006. - №2.
5. Співаковський О. Про вплив інформаційних технологій на технології освіти // Комп'ютерно-орієнтовані системи навчання: Зб. наук. праць. НПУ ім. М.П.Драгоманова. - Вип.4. – Київ, 2001. - С.3-11.
6. Чембержі М. Концептуальні напрямки і динаміка розвитку Київської дитячої Академії мистецтв// Українська культура і мистецтво в сучасному державотворчому процесі: стан і проблеми, перспективи: Зб. наук, праць. — К., 2000.

А.В.Мастіпанова

ОСОБЛИВОСТІ ВИКОНАННЯ ТЕХНІЧНОГО РИСУНКА МЕТОДАМИ КРЕСЛЕННЯ

В статтє рассмотрено сходство и различие художественного и технического рисунков и некоторые особенности исполнения технического рисунка на занятиях по черчению с целью улучшения восприятия характерных свойств технического рисунка студентами художественной направленности.

Similarity and difference of artistic and technical designs and also some particularities of fulfilling technical design in the drawing studies for the purpose of improvement of perception of technical design characteristic features by the students of artistic orientation were considered in the article.

Постановка проблеми: Студенти художньо-графічного відділення факультету мистецтв КДПУ вивчають креслення як загальноосвітню дисципліну. Але не всі вони добре усвідомлюють потрібність таких, здавалось би, загальнонаукових або ж суто технічних дисциплін як нарисна геометрія, центральне проектування чи креслення. Тому потрібно знайти такі елементи, які однаково потрібні і вивчаються як в образотворчому циклі наук, так і в згаданих вище дисциплінах. Це буде стимулювати розвиток фахових навичок і підвищення інтелекту студентів.